

TISKOVÁ ZPRÁVA

Restaurujeme unikátní byt na Hlinkách 46

30. 5. 2022 – Byt Herdanových na Hlinkách 46, ve kterém se dochoval původní funkcionalistický historicky cenný nábytek, je opět o krok blíže citlivé rekonstrukci a zrestaurování původního interiéru. Studenti Vyšší odborné školy restaurátorské ukončili restaurátorský průzkum a připravují restaurátorský záměr.

Městská část Brno-střed, do jejíž správy byt na Hlinkách patří, uzavřela se školou smlouvu o vzájemné spolupráci právě na zpracování restaurátorského průzkumu a následně i na budoucí restaurátorské práce. Byt by měl do budoucna sloužit jako reprezentativní prostor radnice určený pro výstavy, komorní koncerty a společenská setkání.

Úkolem studentů, kteří v bytě od začátku roku 2022 pracovali na restaurátorském průzkumu, je následně dobový nábytek citlivě zrestaurovat. A to jak přímo v bytě, pokud nelze nábytek odvézt, nebo v ateliérech školy, pokud je převoz možný. Městská část Brno-střed uhradí náklady spojené s prací studentů, zejména použitý materiál a dopravu, a také uhradí studentům práci, kterou budou věnovat restaurování mimo vyučování.

Pro svoji práci mají studenti k dispozici laboratorní rozbor českých špičkových pracovišť, aby pod pedagogickým vedením restaurátora s licencií Ministerstva kultury ČR, Mgr. Radka Ryšánka, PhD., mohli vypracovat kvalitní návrh na restaurování. V současné době pracují na určení materiálové skladby, aby mohli objasnit původní použité technologie, materiály a dochovaný stav památky.

„Byt manželů Herdanových je pozoruhodnou připomínkou dnes již skoro zmizelého etnický a kulturně pestrého meziválečného charakteru moravské metropole. Jde o pozoruhodný prostor jak po stránce historické, tak tím, že většina mobiliáře je dochovaná v původním stavu bez větších novodobých oprav. Právě realizovaný restaurátorský záměr vychází z našich starších zkušeností s projekty s kolegy z Mnichova, na Zámku Slavkov, nebo ve věznici na Cejlu. Pro studenty je přínosné, když se mohou účastnit reálného restaurátorského provozu,“ doplnil Mgr. Radek Ryšánek, PhD.

Při restaurátorském průzkumu studenti zjistili, že byly při výrobě použity dýhy z exotických a vzácných dřev, například gabon, mahagon, finská bříza, francouzský ořech a podobně. Jako povrchová úprava byla na všech dřevěných površích použita šelaková politura. U kovových prvků bylo identifikováno pochromování a poniklování povrchu.

Na své poznatky studenti nyní navážou vypracováním restaurátorského záměru a na podzim, tedy v novém školním roce, by se měli pustit do vlastních restaurátorských prací. Navržený restaurátorský záměr bude předložen ke schválení Odboru památkové péče MMB a Národnímu památkovému ústavu.

„Restaurování nábytku je současně koordinováno s opravami bytu. Projekt na stavební práce připravuje Ing. arch. Jindřich Škrabal. Se začátkem nového školního roku bychom mohli soutěžit dodavatele na opravu bytu po stavební stránce tak, aby na podzim mohly práce začít. Jedná se zejména o opravu nevyhovující elektroinstalace, rozvodů vody a topení, obnovu omítek, repasi podlah a dveří. Naprosto zásadní podmínkou je maximální zachování původního vzhledu a materiálu, případně co největší přiblížení se dobovým standardům,“ upřesnil starosta městské části Brno-střed Ing. arch. Vojtěch Mencl další kroky, které radnice v bytě připravuje.

„Předpokládáme, že po stavební stránce by mohl být byt opraven do konce května 2023. Restaurování nábytku může být složitější, ale rádi bychom, aby se také zvládlo v průběhu příštího roku,“ doplnil na závěr starosta.

Kdo byli původní majitelé

Richard Herdan se narodil v roce 1900 jako nejstarší ze tří dětí doktora Maxe Herdana a jeho ženy Berthy. Když bylo Herdanovi 24 let, přistěhoval se z Mikulova do Brna židovský obchodník s vínem Eugen Teltscher spolu se svojí ženou Elsou a třemi dětmi. Teltscherovi patřili v Mikulově k velmi známým židovským rodinám. Výrazným způsobem se starali o rozkvět města a Eugen Teltscher se dokonce zasloužil o vznik zdejšího židovského muzea. Když se rozhodl odejít do Brna, zakoupil v roce 1924 od Eugena Škardy dvojdom na prestižní adrese v ulici Hlinky. Někdy v této době se s jednou z jeho dcer, Johannou, narozenou v roce 1909, seznámil právě Richard Herdan.

Sňatek Richarda s Johannou se uskutečnil v roce 1933, a to v zahradě přímo za domem. Manželský pár Herdanových poté od rodičů nevěsty byt na Hlinkách dostal a společně zde žili až do roku 1938, kdy opustili republiku a odešli za prací do jižní Afriky, což jim velmi pravděpodobně zachránilo život. Dům roku 1940 zabavili nacisté. V roce 1942 byli Teltscherovi odvezeni do koncentračního tábora v Terezíně, následně byli převezeni do tábora v Piaski a zabiti.

Po revoluci roku 1993 navštívili Česko Leo a Felicitas, dosud žijící děti Herdanových. Zavítali i do bytu a byli překvapeni jeho zachováním. Leo potvrdil, že autorem interiéru je architekt Emmerich Horvát. Leo a Felicitas poskytli první dobové fotografie interiérů a vyslovili zájem o navštívení Brna a uctění památky jejich předků, proto byly před dům umístěny Kameny zmizelých.

Kontakty:

Ing arch. Vojtěch Mencl, starosta MČ Brno-střed, tel.: 608 460 460, e-mail: mencl@brno-stred.cz

Mgr. Radek Ryšánek, PhD., odborný kurátor, tel.: 732 750 723, e-mail: radek.rysanek@seznam.cz

Mgr. Petr Polášek, DiS., zástupce ředitelky pro VOŠ Střední škola umění a designu

a Vyšší odborná škola Brno, p. o., tel: 733 198 673, e-mail: polasek@ssudbrno.cz

Ing. Kateřina Dobešová, mluvčí Brno-střed, tel.: 736 473 813, e-mail: katerina.dobesova@brno-stred.cz